

СТ А Н О В И Щ Е

От: **доц. д-р Константин Христов Пудин,**

*Университет за национално и световно стопанство,
катедра „Национална и регионална сигурност“.*

Научна специалност: *Икономика и управление (мениджмънт на отбраната и сигурността, основи на политиката за сигурност)*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност *„Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)“* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **дисертант Албена Стойнева Велинова**

Тема на дисертационния труд: **„Усъвършенстване функционирането на системата за вътрешна сигурност на Република България“**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №530/11.03.2022 г. на Зам.-ректора по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертант Албена Велинова се е обучавала по докторската програма към катедра „Национална и регионална сигурност“ към факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1139/09.05.2017 г., считано от 28.03.2017 г. Отчислена е с право на защита съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД и МС на УНСС № 611/14.03.2022 г. Обучението е осъществено в *задочна* форма през периода 28.03.2017 – 28.03.2022 г., като е ползвано право на удължаване на срока на докторантурата с една година 28.03.2021 г. – 28.03.2022 г.

Познавам Албена Велинова от кандидат-докторантския изпит за обучение в ОНС „доктор“ към катедра „Национална и регионална сигурност“ по научна специалност „Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)“, проведен през м. февруари 2017 г., по време на който показва задълбочени знания в сферата на управлението и икономиката на сигурността. Още тогава тя заяви своето желание в бъдещия си дисертационен труд да изследва проблем, свързан с функционирането на системата за вътрешна сигурност, в която е професионално ангажирана от 2008 г.

В периода 2017 – 2022 г. имах възможността да наблюдавам отблизо обучението на дисертант Албена Велинова в рамките на докторската програма на катедра „Национална и регионална сигурност“ и в качеството ми научен ръководител, определен от катедрата, да съпреживея всички етапи, през които премина това обучение, започвайки от разработването на индивидуалния план и достигайки до етапа на отчисляване и насочване към публична защита.

В процеса на обучение в ОНС „доктор“ дисертант Албена Велинова демонстрира старание и последователност. В рамките на четиригодишния срок тя успя да изпълни дейностите, които бе заложила в своя индивидуален план, в т.ч. успешно полагане на докторантските минимума, участие в научни прояви, публикуване на доклади и статии по темата на дисертацията. При разработването на дисертационния труд показва стремеж към задълбочено представяне и анализиране на проблема, който е във фокуса на изследването ѝ, а именно: функционирането на системата за вътрешна сигурност и неговото усъвършенстване чрез подобряване на координацията и комуникацията между структурите, които я съставяват.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем от 195 страници, като основната част включва 187 страници. Структуриран е в увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и приложение. В началото са посочени списък на таблиците, списък на фигурите, списък на използваните съкращения. За по-голяма яснота на изложението са използвани 21 фигури и 5 таблици.

Актуалността на темата, на която е посветено дисертационното изследване, е безспорна. Системата за вътрешна сигурност (СВС), която е посочена като обект на изследване, има основна цел да гарантира сигурността на държавата, разбираана в нейния най-тесен и традиционен смисъл и явяваща се важна предпоставка за нормалното протичане на различни политически, икономически и социални процеси в страната, допринасяйки по този начин за цялостното обществено развитие. Тя е ангажирана с предвиждане и избягване на потенциални опасности и неутрализиране на конкретни заплахи, насочени към дестабилизация на обществения живот и накарняващи националните интереси. Ето защо изискванията към функционирането ѝ са високи, което налага непрекъснато подобряване на качеството на нейната работа в условията на изключително динамична и предизвикателна среда за сигурност.

Обектът и предметът на изследване са ясно и коректно дефинирани в увода. Обект на изследване, както беше посочено по-горе, е СВС на Република България. Предмет на изследване в дисертационния труд е усъвършенстване функционирането на СВС на Република България чрез подобряване на координацията и комуникацията.

Формулирана е следната изследователска теза: „подобряването на координацията и комуникацията между структурите от СВС ще усъвършенства работата на СВС, свързана с гарантиране вътрешната сигурност на страната.“

Дисертант Албена Велинова демонстрира много добро познаване на основни литературни и други информационни източници, имащи отношение към обекта и предмета на изследване, а също законови и подзаконови нормативни актове, които регламентират работата и конкретно комуникацията и координацията между структурите от системата за вътрешна сигурност в страната. Това ѝ дава възможност да анализира състоянието на СВС в Република България, да изведе съществуващите

предизвикателства в работа ѝ и да се насочи към формулиране на препоръки за усъвършенстване, фокусирайки се конкретно върху подобряване на координацията и комуникацията. В списъка на използваната литература са посочени 115 източника, в т.ч. 45 международни и национални нормативни и концептуални документи и 63 броя източници на български, английски и немски език, както и 7 интернет адреса.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертант Албена Велинова изследва един сложен и многоаспектен проблем. Благодарение на своя практически опит, изследователски качества, академична подготовка и с подкрепата на обучаващото звено тя успешно е постигнала заявената в увода цел на дисертационното изследване, а именно: "да представи и анализира функционирането на СВС, като се акцентира на състоянието на комуникационните и координационни връзки в нея. На тази база да бъдат открити проблемите, да бъдат изведени насоки за тяхното решаване или минимизиране и да бъдат структурирани препоръки за усъвършенстване на функционирането на СВС посредством подобряване на координацията и комуникацията между елементите, които я съставляват". За реализирането на така формулираната изследователска цел са предложени и успешно са изпълнени 6 бр. задачи.

За нуждите на изследването са подбрани и приложени подходящи методи, в т.ч. методи на теоретичните изследвания (анализ, синтез, обобщение и др.) и методи за определяне на състоянието на изучаваните явления и тенденции (проучване на източници на информация, правен анализ, ретроспективен и сравнителен анализ, идентификация и анализ на добри практики (бенчмаркинг) и експертно-аналитични методи), които заедно с подходите задават цялостната методологическа рамка.

Трябва да бъде отбелязано, че получените резултати в хода на изследването имат научно-приложен характер. Дисертант Албена Велинова изследва актуален от гледна точка на теорията и практиката проблем, като за целта адаптира и прилага подходящ методически инструментариум. На тази база са разработени и оценени три модела - Подобен междуведомствен модел, Модел с разширяване на координационния и информационно-аналитичния капацитет на Съвета по сигурността към МС и Модел с обединяване на част от елементите под общо ръководство и с обща информационна мрежа, чрез които тя предлага конкретни мерки за усъвършенстване на работата на СВС чрез подобряване на координацията и комуникацията между нейните структури. Направената експертна оценка отличава модела с обединяване на структурите и изграждане на единна информационна мрежа за подобряване на координацията и комуникацията.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В справката за приносите, посочена в автореферата, дисертантът е заявил четири приноса, които приемам. Те са:

- Адаптиран е и е използван изследователски инструментариум за анализ на състоянието на системата за вътрешна сигурност и конкретно по отношение на състоянието на координацията и комуникацията в нея, както и за формулиране на насоки за подобряването му.

- Изведени са проблемите на координацията и комуникацията в рамките на системата за вътрешна сигурност въз основа на анализа на организационното и нормативно състояние на СВС към момента на провеждане на изследването.
- Изведени са добри практики посредством обособяването им в модели на основата на проучването и анализа на чужд опит в областта на вътрешната сигурност.
- Предложени и оценени са модели за усъвършенстване на координацията и комуникацията на СВС, посредством които да се подобри функционирането на тази система в Република България.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

На с. 49 от автореферата дисертант Албена Велинова е посочила общо 5 самостоятелни публикации, в т.ч. 4 публикации на български език и 1 публикация на английски език. Четири от тях са публикувани в сборници от авторитетни национални и международни научни форуми и една в научното списание на факултет „Икономика на инфраструктурата“ – „Инфраструктура&Комуникации“. Всички публикации са в рамките на темата на дисертационния труд и отразяват различни аспекти от изследователската работа на дисертанта в периода на обучението ѝ в ОНС „доктор“ към катедра „Национална и регионална сигурност“ на УНСС и допринасят за популяризиране на получените научно-приложени резултати.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в общ обем от 50 страници и съответства напълно на съдържанието на дисертационния труд, което представя коректно в систематизиран и съкратен вид.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки към дисертационния труд. Бих препоръчал дисертацията или част от нея да бъде публикувана под формата на монография или студия. Така резултатите от проведеното изследване ще бъдат по-широко популяризирани и ще достигнат до по-голям брой от заявените в увода потребители.

8. Заключение

Дисертационният труд представя добросъвестно проведено, оригинално и завършено изследване, посветено на един изключително сложен, винаги актуален и важен проблем, какъвто безспорно представлява проблемът за функционирането на СВС и начините за неговото усъвършенстване. Дисертацията притежава заявените от дисертанта приноси. Тя отговаря на нормативните изисквания за придобиване на ОНС „доктор“, зададени в ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане, а също и във вътрешните изисквания на УНСС. Всичко това ми дава основание да гласувам положително за присъждането на ОНС „доктор“ в професионално направление 3.8 Икономика по научна специалност „Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)“ на дисертант Албена Стойнева Велинова.

Дата: 09.05.2022 г.
гр. София

Подпис: .....
/доц. д-р Константин Пудин/